

نقدی بر فیلم یادگار جنوب

عشق سرگردان در گذشته و آینده

محمدشاداب نویسنده و منتقد

فیلم «یادگار جنوب» داستانی عاشقانه از عشق جنون‌آمیز وحید نسبت به شیدا است که حتی پس از مرگ او نیز ادامه پیدا می‌کند؛ عشقی که در دسرهای زیادی را برای وحید به همراه دارد اما در پایان به او می‌آموزد که گذشته، نمی‌تواند جزئی از آینده باشد و برای زندگی بهتر، باید از گذشته و حوادث آن عبور کرد. ناهنجاری‌های اثر بلاست و مناسب افراد زیر ۱۵ سال نیست، شغل یکی از شخصیت‌ها، تن‌فروشی است و این در اثر عنوان می‌شود، مخاطب از جایی وارد روایت می‌شود که وحید با زن دیگری وارد رابطه عاطفی شده و سوروبسات عروسی و ازدواج به راه است، نشانه‌ای نیست که به مخاطب بگوید زنی که با شروع قصه بر صفحه ظاهر شده، بدلی عاطفی است از زنی دیگر به اسم شیدا که حالا به‌کمارفته و وحید سعی کرده جای خالی‌مانده درون قلبش را این چنین پر کند. روایت فیلم یک ساختار غیرخطی و مقداری پیچیده دارد و مخاطبی که تا حوالی دقیقه ۶۰ فیلم پر از ابهام و سؤال است، ناگهان با یک فلش‌بک، خط و ربط خیلی از اتفاقات را می‌فهمد و ادامه ماجرا را دنبال می‌کند. ابتدا معلوم می‌شود این زن که الناز شاکردوست نقشش را بازی کرده، یک زن بدنام است اما در ادامه به نظر می‌رسد این خود وحید نبوده که چنین زنی را برای جایگزینی با شیدا انتخاب کرده بلکه او را برای کلاهبرداری و بالا کشیدن ثروتش، انتخاب کرده‌اند. با این‌که قصه یادگار جنوب چند درونمایه عاطفی قوی دارد؛ مثل عشق نامتعارف و ابدی، کینه‌جویی مرگبار و تلاش یک نفر برای بازسازی خاطرات عاشقانه‌اش با یک نفر دیگر اما همین فرم روایی غیرخطی که مقداری سوررئالیستی هم هست، ممکن است باعث شود که ذهن مخاطب به جای این‌که درگیری عاطفی پیدا کند، به‌واسطه درگیری با حل چیستان‌های روایت، با آن درگیری عقلی پیدا کند. یادگار جنوب بعد از «چاندار» دومین فیلم بلند سینمایی از حسین دوماری و پدرام پورامیری است؛ دو نفری که قبلا در فیلم کوتاه همکار بودند و فیلمنامه‌های «شنای پروانه» و «سریال یانی» را هم کنار محمد کارت نوشته بودند. تمام داستان‌هایی که این دو نفر تاکنون نوشته‌اند، در یک فضای به‌خصوص شهری می‌گذشت که متعلق به طبقات متوسط رو به پایین یا حتی گاهی فرودست بود و فرم رئالیستی داشت اما یادگار جنوب تجربه‌کاملا متفاوتی برای‌شان محسوب می‌شود. روایت فیلم مشخصا از یک دغدغه اجتماعی برخاسته و انگار قرار بوده به‌هکاری‌های سینما به پورامیری و دوماری را صاف کند. اساسا بازنمایی جنون همواره واجد جذابیت دراماتیک در ادبیات نمایشی و داستانی بوده است. سازندگان یادگار جنوب هم مدعی هستند درباره یک عشق جنون‌آمیز فیلم ساخته‌اند و تمام تلاش خود را برای اثبات ادعای خود کرده‌اند. آنها همان کرده‌اند که با توسل به ادا‌بازی، می‌توانند جنون را بازنمایی کنند، در حالی که اساسا در ادبیات روانکاوانه، جنون محصول از کار افتادن مکانیسم‌های دفاعی، انقطاع با واقعیت و بروز پدیده‌هایی از قبیل هذیان و توهم است؛ در باب شخصیت‌پردازی هم باید بگویم در این زمینه هم کمیت فیلم به‌طور اساسی لنگ می‌زند. مادر باره گذشته شخصیت وحید (وحید رهبانی) اطلاعات چندانی نداریم. نسبت شبه‌خانوادگی او با خانواده شیدا و صالح، چندان درست و واضح تعریف نمی‌شود. شمایل عشق‌ورزی او به شیدا و واکنش‌هایش هم اگرچه شده است. در واقع فیلم قادر نیست تصویری روان‌شناسانه از وضعیت وحید به مخاطب ارائه دهد.

روزشنبه «آذماه مراسم رونمایی از آثار داستانی و کتاب نشست‌های تخصصی دومین رویداد ملی «سینما حماسه»، ساعت ۱۷ در پردیس سینما هویزه مشهد برگزار می‌شود. در این برنامه از فیلم‌های «سر»، «سیاه ماهی» و «پای پرواز» که در باشگاه فیلم رویش تولید شده‌اند، رونمایی می‌شود. فیلم‌های سر به کارگردانی علیرضا رضایی، نویسندگی احسان فولادی‌فرد و تهیه‌کنندگی سجاد انتظاری و پای پرواز به کارگردانی روح... جلالی طلب، نویسندگی محمدصالح

برگزاری رویداد ملی «سینما حماسه»

صنعت سینمای ترکیه همزمان با تغییرات داخلی و منطقه‌ای سعی در هماهنگی با شرایطی دارد که هر روز جامعه و هنرمندان را درگیر خود کرده و آنها را وادار به موضوعگیری‌های صریح می‌کند. در شرایطی که هنرمندان ترکیه تلاش دارند با احیای سینمای بومی، راه‌های مقابله با محصولات سینمای آمریکا را پیدا کنند، سینمای مستقل و غیرمتعارف آن نیز به دنبال تعریف داستان‌های آدم‌های معمولی است که در زندگی روزمره‌شان با چالش‌های مختلف و متفاوتی روبه‌رو هستند. در عین حال، چالش‌های مختلفی هم که بر سر راه صنعت سینمای ترکیه قرار دارد، هنرمندان را مجبور به پیدا کردن راه‌های تازه‌ای می‌کند که بتوانند با کمک آنها به تقویت صنعت سینمای داخلی پرداخته و راه رشد اهالی هنر را فراهم کنند.

دعوت فلسطینی

چالش‌های صنعت سینمای ترکیه برای حفظ و تقویت سینمای ملی همزمان با تشدید تنش و تشنج در منطقه و جنگ غزه و لبنان بوده و طبیعی است که اهالی هنر نمی‌توانند از این موضوع خود را برکنار بدانند. در شرایطی که دولت‌مردان ترکیه سیاستی دوگانه علیه تجاوز ارتش اسرائیل به غزه و لبنان گرفته‌اند و در زمینه اقتصادی با رژیم صهیونیستی همکاری و بعضا رهبران اسرائیل را به نسل‌کشی متهم می‌کنند، تعداد زیادی از منتقدان و نویسندگان رسانه‌ای این کشور از هنرمندان صنعت سینمای ترکیه خواسته‌اند در فیلم‌هایشان به موضوع فلسطین هم پرداخته و در این رابطه محصولاتی تولید کنند.

ادای دین به مظلومیت

یکی از منتقدان سینمایی ترکیه با اشاره به چند فیلم موفق که علیه داعش و جنایات آن توسط هنرمندان ترک ساخته شده، این پرسش را مطرح می‌کند که چرا نمی‌توان و نباید درباره تجاوزات اسرائیلی‌ها هم فیلم‌هایی به زبان ترکی ساخته شود تا به این ترتیب، صنعت سینمای ترکیه هم دین خود به مظلومیت مردم آواره فلسطین را ادا کند. به‌تازگی اظهارات رجب طیب اردوغان علیه تانیاهاو و جنایتکار جنگی خواندن او در یکی از صحبت‌هایش و همچنین عدم اجازه عبور هواپیمای رئیس‌رژیم صهیونیستی از آسمان ترکیه در هفته گذشته، این امید را در

روزشنبه «آذماه مراسم رونمایی از آثار داستانی و کتاب نشست‌های تخصصی دومین رویداد ملی «سینما حماسه»، ساعت ۱۷ در پردیس سینما هویزه مشهد برگزار می‌شود. در این برنامه از فیلم‌های «سر»، «سیاه ماهی» و «پای پرواز» که در باشگاه فیلم رویش تولید شده‌اند، رونمایی می‌شود. فیلم‌های سر به کارگردانی علیرضا رضایی، نویسندگی احسان فولادی‌فرد و تهیه‌کنندگی سجاد انتظاری و پای پرواز به کارگردانی روح... جلالی طلب، نویسندگی محمدصالح

تضاد سینما و سیاست در ترکیه

سینمای ترکیه به همراه دیگر کشورهای غرب آسیا به دنبال بازار مشترک اسلامی برای سرمایه‌گذاری در آثار مستقل با موضوع مقاومت هستند

دل بسیاری از فعالان اجتماعی و منتقدان

سینمایی ترکیه ایجاد کرده که طی ماه‌های آینده فیلم‌هایی با مضامین دفاع از فلسطین توسط صنعت سینمای ترکیه در دستور کار قرار گیرد.

هم‌پیمانی منطقه‌ای برای رقابت جهانی

این مسأله زمانی شکل جدی‌تری به خود می‌گیرد که طی ماه‌های اخیر رسانه‌ها اخباری پیرامون همکاری‌های مشترک اهالی سینمای ترکیه با هم‌تایان عرب‌زبان خود منتشر کرده‌اند. در شرایطی که امارات سال‌هاست یکی از قطب‌های اصلی جریان تولید و توزیع فیلم‌های عرب‌زبان در منطقه درآمده و عربستان سعودی در یک چرخش صدوهشتاددرجه‌ای، دو سالی است که تلاش دارد خود را به‌عنوان مرکز اصلی فعالیت‌های سینمایی کشورهای حوزه خلیج فارس و خاورمیانه معرفی کند،

نوروزنژاد و تهیه‌کنندگی سجاد انتظاری در چهل و یکمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران حضور داشتند و برگ زرین بخش کتاب و سینمای این جشنواره به فیلم پای پرواز رسید و مرکز هنری رسانه‌ای نهضت نیز جایزه خود را به فیلم سر اهدا کرد. همچنین فیلم سیاه‌ماهی به کارگردانی سعید ولی‌زاده، نویسندگی محسن جهانی و تهیه‌کنندگی داوود کرمی نیز در سومین جشنواره چندرسانه‌ای میراث فرهنگی حضور داشت. بخش دیگری از این برنامه به رونمایی

از کتاب نشست‌های تخصصی دومین رویداد سینما حماسه با گفتارهایی از محمد شهباء، محمد گذرآبادی، هادی مقدم‌دوست، فرزاد قائمی و نصرت... تابش اختصاص دارد. روز یکشنبه ۱۱ آذر نیز سه نشست تخصصی تحلیل فیلم‌های داستانی سینما حماسه با حضور محمد شهباء، تحلیل نقش در فیلم کوتاه با حضور مجید پتکی و تحلیل فیلمنامه‌های سینما حماسه با حضور هادی مقدم‌دوست برگزار خواهد شد.

دست رد به سینه هالیوود

صنعت سینمای ترکیه در حالی نگاه به بازار خارجی و جهانی دارد که هنرمندان آن در هر دو زمینه تولیدات سرگرم‌کننده و غیرمتعارف مشغول به فعالیت هستند. سینمای غیرمتعارف ترکیه تماشاگران خاص خود را در جهان (به‌ویژه در اروپا) و جشنواره‌های بین‌المللی دارد. این سینما نماینده خوبی برای آثار اجتماعی ترکیه در محافل بین‌المللی ارزیابی شده است. محصولات عامه‌پسند ترکی هم بازار خوبی در جدول گیشه نمایش سینماهای کشور دارد و در بسیاری اوقات رقابت بسیار خوبی با تولیدات جنگجالی هالیوودی می‌کند. احتمالا به همین دلیل است که هنرمندان ترکیه‌ای به ریشه‌های خود افتخار کرده و علاقه‌ای برای همراهی با هالیوود ندارند. کریم بورسین، ستاره مشهور این روزهای سینما و تلویزیون ترکیه از جمله کسانی است که در مقابل وسوسه‌های پیوستن به هالیوود مقاومت کرده و دلیل اصلی موفقیت خود را همراه بودن با سینمای ترکیه می‌داند.

تغییر هویت؟ هرگز!

این ستاره متولد شهر استانبول، در تگزاس آمریکا بزرگ شده و همان‌جا در رشته هنر تحصیل کرده است. بورسین با وجود همکاری با فیلمسازیانی چون راجر کورمن، فعالیت در سینمای ترکیه را مقدم بر همه‌چیز دانسته و می‌گوید: «برخی بازاربای‌های هنری در آمریکا پیشنهاد تغییر اسمم را دادند و گفتند برای موفقیت در آمریکا باید نام خود را تغییر دهی. پرسیدم چرا باید چنین کاری بکنم. در جواب گفتند چهره‌ات اصلا به ترک‌ها نمی‌خورد و بیشتر به آمریکایی‌ها می‌خوری و این طوری می‌توانی موفق شوی. اما من تصمیم درست را گرفتم و به کشورم برگشتم. می‌خواهم در صنعت سینما و تلویزیون کشور خودم فعالیت و به زبان مادری‌ام صحبت کنم. این نکته‌ای است که تهیه‌کنندگان و بازاربای‌های هالیوودی متوجه آن نمی‌شوند.»

موضوع نداریم که برچسب محصول مشترک روی تولیدات مان بخورد اما نگرانی امروز ما از برقراری یک نوع سانسور جدید است که با نام سانسور سرمایه‌از آن یاد می‌شود. در این نوع سانسور، ما به دلیل نبود پول و سرمایه لازم و کافی نمی‌توانیم حرف و درددل عموم مردم را در فیلم‌هایمان به تصویر بکشیم. وقتی پولی در کار نیست، چگونه می‌توان محصول برهنه‌ای مثل فیلم‌های سینمایی را تولید کرد. برای همین است که همه ما از این نوع سانسور تازه نگران هستیم.» رولا ناصر با اشاره به تجاوز ارتش اسرائیل به غزه و حمایت اکثریت هنرمندان سینمای اروپا از مظلومیت اهالی این منطقه، تاکید می‌کند: حمایت هنرمندان مستقل و ضد جنگ اروپا از خواسته‌های عمومی مردم کشورهای جهان عرب و سرمایه‌گذاری روی تولیدات سینمایی، کمک فراوانی به شنیده شدن صدای مظلومیت مردم این منطقه می‌کند: «حمایت آنها به نوعی خواسته‌های ما را در سطح بین‌المللی نمایندگی می‌کند و این کمک‌ها و حمایت‌های می‌تواند صدای ما را در سطح وسیعی منعکس کند.»

به حمایت از مردم غزه داده و از بنیانگذاران یک شرکت فیلمسازی در اردن است، درباره اوضاع کنونی فیلمسازی در منطقه چنین می‌گوید: «فیلمسازان مستقل منطقه که به دنبال عدالت اجتماعی و صلح برای مردم کشورهای خود هستند، همواره برای تولید آثار خود با مشکلات داخلی و بیرونی روبه‌رو بوده‌اند. آنها به دنبال یک سینمای سازشکار و دولتی نیستند و با فیلم‌هایشان به بیان ظلم و ستمی می‌پردازند که از سوی قدرتمندان و طبقه سرمایه‌دار به آنها روا می‌شود. طبیعی است که تولید این‌گونه فیلم‌های مستقل و معترض با رضایت و همکاری دولت‌مردان همراه نیست. خلق سرمایه برای تولید چنین فیلم‌هایی همیشه سخت و دشوار بوده و به همین دلیل، فیلم‌های بومی برای جلب سرمایه، نگاه‌شان به سرمایه‌گذاران مرفقی و ضد سرمایه‌داری در اروپا بوده است.» این تهیه‌کننده در ادامه اضافه می‌کند: «به همین دلیل است که تولیدات ما معمولاً ب محصولات مشترک را می‌گیرد و تا زمانی که ما می‌توانیم حرف‌ها و خواسته‌های مان را به این شکل بیان کنیم، مشکلی با این

دیدگاه

هنرمندان، آیین‌های در برابر اجتماع هستند

موزه سینما در ادامه انتشار سلسله نشست‌های تاریخ شفاهی خود همزمان با زادروز داریوش فرهنگ، بازیگر پیشکسوت سینما، تئاتر و تلویزیون، بخش‌هایی از گفت‌وگوی این هنرمند را منتشر کرد.

داریوش فرهنگ در این گفت‌وگو با بیان این‌که مردم ایران را بسیار دوست دارد، گفت: همیشه سعی کردم به شعور و فهم مردم احترام بگذارم، کارهای دم‌دستی انجام ندهم و سطح بازیگری‌ام را پایین نیاورم، زیرا معتقدم هنرمندان چشم و گوش مردم و آیین‌های در برابر اجتماع هستند.

فرهنگ با بیان این‌که سینما به این شکل نیست که هر آنچه را می‌گذرد ثبت کند، عنوان کرد: سینما واقعیت نیست بلکه واقعیت جدید است که با دوربین ساخته می‌شود. همه چیز را باید از واقعیتی که هست، ساخت زیرا واقعیت جدید از آن به وجود می‌آید که از آن واقعی‌تر است.

وی در پایان خطاب به فریدون جیرانی که با او به گفت‌وگو نشسته بود، بیان کرد: توصیه من به جوانان این است که باید نگاه‌تان را عوض کنید و نسبت به جهان و هستی نظر داشته باشید زیرا در این صورت می‌توانید به کارتان تداوم ببخشید.

اکران

«آذر هفت صبح» به گیشه می‌آید

فیلم سینمایی «آذر هفت صبح» به کارگردانی مسعود فرجام و تهیه‌کنندگی آرش رضانی انبایی از امروز در گروه سینمایی هنرو تجربه اکران می‌شود.

آذر هفت صبح با حضور بازیگرانی همچون روشنگ گرامی، سام حسامی، الهه افشاری، آزاده سدیری، آذرخش فراهانی، شقایق فراهانی، مالک سراج و حسین دالمن ساخته شده و روایتی غیرخطی از زندگی پنج جوان است که تصمیم‌ها و انتخاب‌هایشان برای آنها سرنوشت متفاوتی را رقم می‌زند. اکران این فیلم از هفتم آذر در سینماهای منتخب گروه هنرو تجربه آغاز می‌شود و مراسم رونمایی آن شامگاه دوشنبه در پردیس سینمایی چارسو با حضور عوامل فیلم و هنرمندان، برگزار شد. عوامل این فیلم سینمایی عبارتند از نویسنده و کارگردان: مسعود فرجام، تهیه‌کننده آرش رضانی انبایی، سرمایه‌گذاران امیر پرهیزگار، آرش رضانی انبایی، مدیر تولید علی رضایی، دستیار اول کارگردان امیر کرباسچی، برنامه‌ریز امیر کرباسچی و شاهین غلام‌رضایی، مدیر فیلمبرداری مسعود فرجام، طراح صحنه حسین مجد، طراح لباس پردیس رافعی، تدوین مسعود فرجام، اصلاح رنگ مجیدرضا فتورچی، برنا جمشیدی، صداگذاری حسین قورچیان، مدیر تدارکات قربان صادقی و صدابردار مسعود شاهرودی و.